

Energetska zajednica hvali project tranzicije s ugljena na solarnu energiju kao “izvrstan primjer toga kako se regije ovisne o ugljenu mogu profitabilno transformirati” istovremeno osiguravajući nova radna mjesta za bivše rudare te tako postati motori održivog regionalnog razvoja. Sjeverna Makedonija skuplja pohvale Europske unije zbog project, točnije, ova će zemlja prenamijeniti dva zastarjela rudnika ugljena u dvije solarne elektrane. Radi se to uz podršku Energetske zajednice, tijela kojeg je osnovala EU, zaduženoga za energiju na Balkanu, sa sjedištem u Beču. Njihov cilj je proširiti politiku EU na zemlje kandidatkinje za članstvo u EU i one koje se nadaju tome postati.

Vlada Sjeverne Makedonije objavila je natječaj u kojem traže investitore u dvije solarne elektrane koje bi zajedno morale imati kapacitet od 100 megawatt sati i koje bi se gradile na lokaciji rudnika ugljena u selu Oslomej, Kićevo. Suinvestitor u projekte bila bi državna energetska kompanija ESM (Elektra Sjeverne Makedonije). Projekt je težak 80 milijuna eura, a natječaj je otvoren do 8. maja. Investitori će imati koncesiju 35 godina, tokom kojih bi plaćali ESM-u godišnju cijenu od 10 posto prihoda od prodaje struje po tržišnim cijenama. Pobjednik natječaja bit će onaj investitor koji će ESM-u osigurati najveće godišnje prihode, a cijena će se određivati preko burzi.

Profiti strancima

Nakon isteka 35 godina, stara i potrošena elektrana bi bila predana natrag ESM-u, da riješi dotrajale i tada zastarjele solare koje će biti izrazito teško ekološki zbrinuti. Na primjeru ovog javno-privatnog partnerstva, ponovno imamo priliku vidjeti da je zelena tranzicija na Balkanu poticana samo ako osigurava profit za privatne investitore.

To nisu jedine solarne elektrane na državnom zemljištu koje Makedonija planira. Prošle se godine pričalo o najmanje još elektrane na obnovljive izvore energije, solarnoj u Bitoli i novim lokacijama za nove vjetroelektrane, poput one koja već postoji u Bogdanovcima. Još jednom je ovdje važno naglasiti da su diljem Balkana sve elektrane na obnovljive izvore energije u stranom vlasništvu, da se grade na državnoj zemlji, ponegdje uz javno subvencioniranu cijenu struje, te da profite crpe strane firme. Uzroci tome su radikalni manjak domaćeg kapitala na Balkanu, uništena industrijska postrojenja koja nisu prenamijenjena za proizvodnju solara ili vjetroturbina te sistemski manjak znanja balkanskih političkih elita o tome što se uopće nudi na ovom polju te koji bi model bio najpoželjniji za lokalne zajednice. Svakako, ovaj “profitabilni model transformacije Balkana” profitabilan je za strane investitore, ali ne i za lokalne zajednice.

Uz to, ako čitate ovu vijest na engleskom jeziku, strani mediji svakako će vas podsjetiti na činjenicu da se 7 od 10 elektrana na ugljen koje najviše zagađuju Europu nalaze na Balkanu.

Pritom vam nažalost neće kazati da je apsolutni rekorder po zagađenju upravo jedna njemačka elektrana. U tome oblikovanju problema još jednom pronalazimo rasistički odnos zapadne Europe prema Balkanu.

Izvor: bilten.org